

۱۳۹۲ ۲۸۲۲
۹۶-۱-۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجله اطلاعات «علی صحت سمنانی»

دو سال ۱۳۰۸ شمسی

انتشارات حبله رود

به اهتمام محمدرضا جدیدی

۱۳۹۴

سرشناسه	صحت سمنانی، علی، ۱۲۹۰-۱۳۸۰.
عنوان و نام پدیدآور	مجله اطلاعات «علی صحت سمنانی» در سال ۱۳۰۸ شمسی / به اهتمام محمد رضا جدیدی
مشخصات نشر	سمنان، انتشارات حبله رود، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۹۴ ص.: مصور (بغشی رنگی)، جدول.
شابک	۲۰۰۰۰۰ ریال، ۳-۳۸-۵۷۶۴-۶۰۰-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	این کتاب با حمایت مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان منتشر شده است.
موضوع	صحت سمنانی، علی، ۱۲۹۰-۱۳۸۰ -- آثار ادبی
موضوع	مشاهیر -- ایران -- سمنان
موضوع	ایران -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	جدیدی، محمدرضا، ۱۳۵۹-، گردآورنده
شناسه افزوده	مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ ص ۷ / م ۲۰۹۵ DSR
رده بندی دیویی	۰۸۴۳.۹۲/۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۷۸۱۲۵:

انتشارات حبله رود

مجله اطلاعات «علی صحت سمنانی»

در سال ۱۳۰۸ شمسی

به اهتمام: محمدرضا جدیدی

ناشر: انتشارات حبله رود

تایپ و صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد: کانون تبلیغاتی پرنیان، حامد مداح

تاریخ و نوبت نشر: نوبت اول، ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۳-۳۸-۵۷۶۴-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

بها: بیست هزار تومان

مراکز فروش: دفتر موسسه سمن بویان سمنان و فروشگاه‌های معتبر کتاب شهر سمنان

این اثر با حمایت مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان منتشر شده است.

فهرست مطالب

۶۳.....	در بی‌اعتباری دنیا است.....	۱.....	مقدمه.....
۶۴.....	و له ایضاً در بی‌اعتباری.....	۱۳۰۸	بخش اول: مجله اطلاعات «علی صحت سمنانی» در سال ۱۳۰۸
۶۵.....	اطلاعات صحت در ماه مرداد ۱۳۰۸.....	۳.....	شمسی.....
۶۵.....	در مدح حضرت حجت عجل الله فرجه.....	۹.....	قصیده به مناسبت عید فطر و عید جمشیدی.....
۶۷.....	مخابرات از ممالک (خ) و ایران.....	۹.....	قضیه تاجر زاده یزدی.....
۶۹.....	اعلان.....	۱۲.....	تگرگ در سمنان.....
۷۲.....	اطلاعات صحت در ۱۶ مرداد ۱۳۰۸ غره ربیع الاول.....	۱۳.....	اشعار ادبی.....
۷۳.....	(۲) در ۱۶ شهریور آقای حکمران و بلدیه سمنان.....	۱۴.....	کله هواپیما.....
۷۴.....	نصیحت آخری به هم‌وطنان نوعی خود.....	۱۶.....	در بیان فداکاران ملت و وطن.....
۷۶.....	حب هلاکو.....	۱۹.....	تجارت‌خانه‌های ایران.....
۷۷.....	اطلاعات صحت در مهر ماه ۱۳۰۸.....	۲۱.....	خلاصه واردات اروپا به ایران.....
۷۹.....	ثبت مظنه جات اجناس در بازار امروزه.....	۲۱.....	نصیحت دوستانه.....
۷۹.....	تاریخ تریاک در دنیا.....	۲۱.....	حوادث اخیر افغانستان، بچه سقا و قساوت او ملتیان سابقه او بر
۸۰.....	سمنان.....	۲۳.....	ضد امیر امان الله خان.....
۸۲.....	هم‌وطنان محترم عزیز.....	۳۱.....	اردیبهشت ۱۳۰۸ - بهاریه نعیم الشعراء (مرحوم).....
۸۳.....	هیئت رؤسای و اجزای ادارات سمنان.....	۳۳.....	تئاتر (پرده شهر).....
۸۵.....	راپورت از سمنان.....	۳۶.....	نصیحت دوستانه.....
۸۶.....	وقایع و حوادث مقدم بر هجرت.....	۳۶.....	اطلاعات صحت.....
۸۷.....	وقایع بعد از هجرت.....	۳۶.....	راپورت‌های داخله در ماه اردیبهشت ۱۳۰۸.....
۸۷.....	در ۲۵ مهر ماه وفات حضرت فاطمه زهرا علیها سلام.....	۳۸.....	تسلیم به زلزله زدگان خراسان.....
۸۸.....	هیئت مطب سمنان.....	۴۰.....	نصیحت دوستانه پارس.....
۸۸.....	سالیانه بانک ملی ایران.....	۴۴.....	اثر طبع نجفیان رضوی.....
۹۰.....	وطن پرستان.....	۴۷.....	اطلاعات صحت در ماه خرداد جلالی ۱۳۰۸.....
۹۰.....	نصیحت سودمند.....	۴۷.....	بشارت.....
۹۰.....	در ۲۹ مهر ماه ۱۳۰۸، ۱۷ ح ۲۸/۱.....	۵۳.....	خیانت وزیر مالیه ایران.....
۹۰.....	نطق افتتاحیه.....	۵۷.....	معاهده بین دولتین.....
۹۳.....	اطلاعات صحت در غره آبان ماه ۱۳۰۸.....	۵۹.....	اطلاعات صحت در تیر ماه ۱۳۰۸.....
۹۳.....	حکایت.....	۶۱.....	داستان زلفون.....
۹۶.....	غزل در خزانه فرماید.....	۶۲.....	نصیحت دوستانه می‌باشد.....
۹۷.....	اطلاعات صحت در آذر ماه ۱۳۰۸.....	۶۳.....	رباعی است.....
۹۷.....	حب وطن.....	۶۳.....	آثار ادبی می‌باشد.....

۱۳۲.....	یک حکایت خنده دار خوب.....
۱۳۳.....	بیا دسته تماشا کن که وارد مسجد می‌خواهد شود.....
۱۳۳.....	مطب صحت.....
۱۳۴.....	درد گلو.....
۱۳۴.....	درد شکم.....
۱۳۴.....	درد استخوان.....
۱۳۴.....	درد کمر.....
۱۳۵.....	دفع اشتباه عوام و قدما.....
۱۳۵.....	اعلان.....
۱۳۶.....	اشعار در مدح نازل شدن قرآن.....
۱۳۷.....	گفتار مرحوم قطب الاقطاب صفا علی شاه.....
۱۳۸.....	راجع به حمام محله خودمان.....
۱۳۹.....	مظنه جات اجناس در سمنان.....
۱۴۰.....	رباعی.....
۱۴۰.....	بی‌شرفی.....
۱۴۰.....	فهرست مندرجات متن.....
۱۴۱.....	فهرست مندرجات.....
۱۴۱.....	مویه تمدن چطور چیزی است.....
۱۴۲.....	نتیجه تمدن.....
۱۴۸.....	اطلاعات صحت.....
۱۵۰.....	بهاره صحت.....
۱۵۱.....	قسمت تاریخی سمنان.....
۱۵۱.....	ادامه قصه شمس الدین.....
۱۵۲.....	باز روشن شد جهان از نور روی فرودین.....
۱۵۲.....	چهره بگشا صنع بنگر عبرت لناظرین.....
۱۵۳.....	حوادث اخیر افغانستان.....
۱۶۴.....	وقایع مهمه ایران در سال گذاشته.....
۱۶۶.....	دوست محمد خان بلوچ.....
۱۶۶.....	حکایت موسی و ابلیس.....
۱۶۷.....	بهار گل طرب انگیز گشت چهره نما.....
۱۶۷.....	که بوستان چمن گشته است جلوه نما.....
۱۶۹.....	رباعیات.....
۱۷۰.....	تمدن اسلام.....
۱۷۶.....	گرگ ظالم و روباه محیل.....
۱۷۷.....	ظهور وطن پرستان در ایران.....

۹۷.....	حفظ الصحه.....
۹۸.....	قسمت اول.....
۹۸.....	قسمت فلاحتی.....
۱۰۱.....	راپورتهای داخله.....
۱۰۲.....	اطلاعات صحت در دی ماه ۱۳۰۸.....
۱۰۲.....	در خوش‌خویی و کم‌آزاری (از کتاب علم).....
۱۰۲.....	راجع به اطلاعات شخصی.....
۱۰۳.....	تقویم پاریس.....
۱۰۵.....	قضیه محمود و سرباز در طهران.....
۱۰۷.....	وحی به جبرئیل امین.....
۱۰۸.....	در مولود حضرت گویند.....
۱۰۸.....	چراغیان انگلیس عکس شاه ایران.....
۱۱۲.....	راپورتی که به وسیله حاجیان مکه به ما رسیده است.....
۱۱۲.....	سیاست امیر کبیر مرحوم (ر).....
۱۱۶.....	اطلاعات ماه بهمن ۱۳۰۸.....
۱۱۶.....	اشعار ادبی فلسفی است.....
۱۱۷.....	در مدح راست‌گویی و مذمت از دروغ.....
۱۱۸.....	سروده در سنه ۱۳۳۵ قمری.....
۱۱۸.....	اطلاعات این ماه.....
۱۲۰.....	اطلاعات این ماه.....
۱۲۱.....	حکایت ظالم و مظلوم از اثر حالات گرگ و گوسفند است.....
۱۲۱.....	اعلان دواخانه صحت.....
۱۲۲.....	رفع کسالت و اشعار خنده دار قدیم.....
۱۲۳.....	رباعیات عمر خیام.....
۱۲۳.....	قسمت فکاهی.....
۱۲۳.....	کسب‌های پرمفعت (آقای مدیر).....
۱۲۵.....	حب اسور مرکب است.....
۱۲۶.....	اعلان از طرف ادارات مائیه ایران در ماه جاری.....
۱۲۶.....	ید قولی.....
۱۲۶.....	اعلان صحت.....
۱۲۹.....	یک نوع اسباب بازی که جدیداً وارد سمنان شده.....
۱۳۰.....	اعلان صحت.....
۱۳۱.....	رباعی.....
۱۳۱.....	مکالمات اخلاقی.....
۱۳۲.....	اطلاعات اسفند ماه ۱۳۰۸.....

۲۰۳.....	حاجی حشمت
۲۰۳.....	حشمت الحکما
۲۰۴.....	حاجی ملا محمد علی
۲۰۴.....	حاجی سید حسن
۲۰۵.....	حاجی جعفر ارده
۲۰۶.....	حسین قلی خان
۲۰۶.....	طوطی
۲۰۷.....	غلامحسین یغمایی
۲۰۷.....	یدالله عصار
۲۰۸.....	کلانتر
۲۰۹.....	کربلایی محمد حسن رمال
۲۱۰.....	میرزا حاجی آقا جامی
۲۱۱.....	میرزا رونق
۲۱۱.....	مستشار الملک
۲۱۲.....	محمد علی
۲۱۲.....	میرزا خلیل
۲۱۳.....	میرزا ربیع
۲۱۴.....	میرزا معین
۲۱۴.....	میرزا مشتاق
۲۱۵.....	موحد
۲۱۵.....	میرزا خرم
۲۱۶.....	مهدی دوره گر
۲۱۷.....	مشیرالاحباب
۲۱۸.....	مشیرالسادات
۲۱۹.....	مستشیر
۲۱۹.....	مشیر دفتر
۲۱۹.....	محبوب علی
۲۲۲.....	معین التولیه
۲۲۲.....	میرزا مسیح
۲۲۳.....	مجدالاشرف
۲۲۴.....	محمد رضا حاجی
۲۲۵.....	ملا اسماعیل شنگ
۲۲۵.....	ملا نادى علی
۲۲۵.....	ملا اسماعیل شیخ
۲۲۶.....	ملا غلامرضا

۱۷۹.....	علت
۱۸۳.....	بخش دوم: معرفی مشاهیر هم عصر مرحوم صحت در سمنان
۱۸۵.....	مقدمه
۱۸۵.....	ابن بی بی
۱۸۷.....	شیخ عبدالکریم سمنانی
۱۸۷.....	قطب الدین سمنانی
۱۸۷.....	اعتضاد الملک
۱۸۷.....	امیر اعظم
۱۸۸.....	امانی
۱۸۸.....	ادیب
۱۸۹.....	ادیب هاشمی
۱۹۰.....	أسدالله
۱۹۰.....	توضیح
۱۹۱.....	ابوالقاسم خیاط
۱۹۱.....	ابوالقاسم مداح
۱۹۱.....	ابوالقاسم مفتون
۱۹۲.....	ابوالقاسم اروس
۱۹۲.....	اسماعیل کیود
۱۹۲.....	ابوالحسن سراچه ای
۱۹۳.....	بی بی جنگلی
۱۹۳.....	بی بی منجمه سمنانی
۱۹۴.....	پیر علمدار
۱۹۴.....	پیر نجم الدین
۱۹۴.....	پروین
۱۹۵.....	تشرقی
۱۹۶.....	جناب
۱۹۶.....	جواد نصیری
۱۹۷.....	دکتر مفتخر
۱۹۹.....	دستان
۱۹۹.....	دکتر معتمد
۲۰۰.....	وقوفی سمنانی
۲۰۰.....	وزیر سمنانی
۲۰۰.....	حاجی ملا محمد حسین
۲۰۰.....	حاجی ملا علی سمنانی
۲۰۲.....	حاجی شیخ

۲۴۴	سید مصطفی
۲۴۵	شاهزاده دارا
۲۴۵	عمیدالسلطنه
۲۴۵	عمیدالممالک
۲۴۶	عامری
۲۴۷	عبدالله یاسایی
۲۴۸	عبدالله صالحی
۲۴۸	عقیل
۲۴۹	عشیر خان
۲۴۹	فقیر
۲۵۱	فانی
۲۵۳	حاجی ناظم
۲۵۳	مهندس عزت الله تیرانداز
۲۵۵	نایب حسین کاشی و اثر آن در سمنان
۲۵۶	ارگ سمنان
۲۵۶	ادیب الممالک
۲۵۶	شیخ محمد محرر
۲۵۶	بازار
۲۵۶	موفر السلطنه
۲۵۷	مرحوم آقا شیخ جعفر
۲۵۷	ملا اسماعیل شیخ
۲۵۸	امیر لشکر شرق امیرفضلی
۲۵۸	خانه ما
۲۵۸	میدان
۲۵۹	آقا رضا اعرابی متخلص به عرب زاده
۲۶۳	ضمائم: تصاویر

۲۲۷	اسدالله میرزای نایب الایاله
۲۲۷	افراسیاب خان
۲۲۷	انتظام الملک
۲۲۸	سید ابوالفضل عمید
۲۲۸	ادیب الممالک
۲۲۹	اشرف سمنانی
۲۲۹	استاد حمزه
۲۳۰	ارجمند
۲۳۰	امیر تومان
۲۳۰	آقای محمد صفایی
۲۳۱	امین حرم
۲۳۱	بهمن میرزا
۲۳۳	زن بهمن میرزا
۲۳۳	دکتر صفا
۲۳۳	دیبران
۲۳۵	شیخ محمد صالح علامه
۲۳۵	مهدی قلی
۲۳۵	محمود سرشار
۲۳۶	ملا عیسی
۲۳۷	مشهدی میرزا محمد
۲۳۷	معین البکا
۲۳۸	نایب الصدر
۲۳۸	نقیب الاشراف
۲۳۸	نقیب هاشمی
۲۳۸	نصیری
۲۳۹	نادی علی سمنانی
۲۳۹	ناهید
۲۳۹	نجم السادات
۲۳۹	ناظم الدیوان
۲۳۹	ناظم التجار
۲۴۰	ناظم البکا
۲۴۰	سید محمد تقی
۲۴۰	سیف السادات
۲۴۱	سید مجنون
۲۴۱	سید داداش

مقدمه

پرداختن به زندگی و شخصیت نام‌آوران فرهنگ، هنر و تاریخ سمنان، افزون بر بزرگداشت ایشان و ارج نهادن بر تلاش‌ها و رنج‌هایشان، ره‌توشه‌ای از فضیلت‌های بی‌مثال آنها را به دست می‌دهد. همچنین پیروی از این الگوهای برجسته که عمر شریف خود را در راه اعتلای فرهنگ و تاریخ این سرزمین سپری کرده‌اند، امری ارزشمند و کاری ضروری و مفید فایده می‌باشد.

شادروان علی صحت، از ملاحظه به امور شعر و تاریخ سمنان در قرن اخیر محسوب می‌شود. هر کس در مورد شعرای معاصر و متقدم شهر می‌خواست مطالبی تهیه کند، به سراغ او می‌رفت، کتاب‌فروشی او، همیشه پایگاه شعرا و اهل ذوق بود، او با حافظه قوی خود آثار خود و دیگران را می‌خواند و مشوق آنها در کار شعر و شاعری بود.

در زندگی‌نامه خود می‌نویسد: «... در سال ۱۲۹۰ شمسی در سمنان به دنیا آمدم، پدرم شیخ محمد حسین از نواده‌های شیخ الاسلام سمنانی بوده، دوران تحصیلی من ابتدا در مکتب‌خانه‌های قدیم و سپس در مدارس جدید آن زمان از جمله در مدرسه «ادب» گذشت. با بیماری پدرم، به جای او در داروخانه‌اش به کار پرداختم و پس از درگذشت او در سال ۱۳۴۸ هجری قمری، دارو فروشی را به کتابخانه تبدیل کردم و تا کنون نیز به فروش کتب و نشریات مشغولم.» آثار صحت غالباً در نشریات مختلف آن زمان چاپ شده و این مجموعه‌ای را که در پیش روی خود به نام «اطلاعات علی صحت در سال ۱۳۰۸» می‌بینید به گفته خودش شامل مطالب «عرفانی، تجارتي، اعلانات، علمی، ادبی، فلسفی، اخلاقی، فکاهی، اجتماعی، اقتصادی و...» می‌باشد که قصد داشت آن را در پایان سال ۱۳۰۸ به صورت سالنامه چاپ و منتشر نماید، ولی به دلایل مختلفی موفق به انجام آن نشد، تا اینکه بعد از فوت شادروان صحت، کلیه آثار و دست‌نوشته‌هایش توسط داماد ایشان، آقای حسین همتی که خود از علاقه‌مندان به فرهنگ و تاریخ سمنان می‌باشند،

در اختیار مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان قرار دادند، تا این آثار بعد از تفکیک موضوعی و ویرایش در معرض چاپ و انتشار قرار گیرد.

اینک این اثر به عنوان اولین اثر از مجموعه آثار ایشان، چاپ شده است. همچنین دیوان اشعار شادروان صحت در مجموعه‌ای دیگر، به زودی تدوین و چاپ خواهد شد.

لازم به ذکر است سعی شده سبک و سیاق دست‌نوشته آقای علی صحت حفظ و عیناً و با همان صفحه بندی، آورده شود. طبیعی است تعیین صحت و سقم مطالب با پژوهشگران محترم می‌باشد. فقط املائی بعضی از کلمات اصلاح شده است مثل: مین بعد (مین بعد)، بیدون (بدون)، خربوزه (خرزبه)، دوکان (دکان)، دوچار (دچار)، دوخانیات (دخانیات)، نوء (نوع)، اصلحه (اسلحه)، مهز (محض)، چاهی (چایی)، کهره ماه (کره ماه)، ورغه (ورقه)، اسطرخ (استخر) و... در ضمن جهت کامل نمودن زندگی‌نامه‌ها، مطالبی در ادامه عنوان‌های سید داداش و ابن بی‌بی و آقا رضا اعرابی اضافه شده است.

کار شادروان علی صحت در آن زمان (حدود ۸۵ سال پیش) که مثل امروز تهیه مجله و روزنامه کار عادی نبوده است، از آن جهت قابل توجه است که خودشان شخصا کلیه کارهای تهیه یک مجله را اعم از تهیه مطالب و گزارشات، سرودن اشعار، صفحه بندی، رسم تصاویر و خطاطی را یک تنه عهده دار بوده‌اند. خواندن این مطالب را به کلیه دوستداران فرهنگ و ادب ایران زمین و سمنان توصیه می‌کنیم، خصوصاً مطالب راجع به کله هواپیما (رفتن به کره ماه)، تاریخ تریاک در دنیا، گزارشی از وضعیت میدان سمنان، گزارش حمام محله، قسمت تاریخی سمنان، کمیسیون سربازگیری در سمنان.

در پایان جای دارد از زحمات بی‌دریغ آقایان ابوالفضل محمد خانی، یدالله عبدوس، محمدتقی رهبری فرد و سرکار خانم مهدیه عبدوس که بخشی از ویرایش متن‌ها را به عهده داشته‌اند، تقدیر و تشکر نمایم.

مدیر مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان

محمد رضا جدیدی